Ympäristövaliokunta
Eduskunta
YmV@eduskunta.fi

LAUSUNTO 1/2

14.10.2016 Dnro 141/2016

Asia: U 53/2016 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (Maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous, LULUCF)

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry. esittää pyydettynä lausuntonaan seuraavaa:

MTK:n näkemyksen mukaan komission esityksen mukaisilla laskentasäännöillä LULUCF-sektori voi joustokeinona helpottaa jäsenvaltion taakanjaon mukaisen päästövähennystavoitteen saavuttamista tai luoda sille lisärasitteen. Alustavien laskelmien mukaan Suomessa LULUCF-sektorista aiheutuisi lisärasite, vaikka metsämme kasvavat pitkäaikaisten puun tuotantoon suuntautuneiden investointien seurauksena huomattavasti enemmän kuin niitä käytetään.

MTK on tyytyväinen siihen, että maatalousmaiden hiilensidonta tunnustetaan ja otetaan mukaan osaksi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä. MTK näkee hiilensidonnan olevan keskeinen keino vähentää kasvihuonekaasuja Suomen maataloussektorilla ja tälle potentiaalille on annettava mahdollisuus ilmastopolitiikassa. LULUCF:n ja hiilidioksidin mukaan ottaminen tukee politiikkaa, jossa viljelymenetelmiä tehostetaan kestävästi panostamalla maaperän hiilikuntoon ja kannustetaan viljelijöitä hyviin satoihin maan kasvukunnon hoidolla. Maatalouden päästöjen ja nielujen laskentasäännöt tulee perustua parhaaseen kansalliseen saatavilla olevaan tutkimukseen ja olla läpinäkyviä siten, että luonnontieteellinen potentiaali on näkyvissä, eikä jousto näy ainoastaan lukuna, jossa jäsenmaan maatalouden laajuus tai taloudellisen tila on otettu huomioon.

MTK on erittäin tyytymätön komission esityksiin koskien LULUCF -sektorin laskentasääntöjä. Erityisesti metsien ilmastovaikutuksen laskennallinen rooli on nähty komission esityksessä liian rajoitetusti, kun toisaalta esimerkiksi metsäkadosta aiheutuvat päästöt on laskettu täysimääräisinä. MTK yhtyy valtioneuvoston huoleen siitä, että komission esittämät laskentasäännöt voivat aiheuttaa Suomen kaltaiselle maalle laskennallisesti merkittävän päästön, vaikka maankäyttösektori ja metsät olisivatkin kokonaisuudessaan luonnontieteellinen nielu.

MTK yhtyy valtioneuvoston käsitykseen, jonka mukaan komission metsiä koskeva laskentaehdotus ei tarjoa riittävän selkeitä mahdollisuuksia kannustaa kestävään metsätalouteen ja puutuotteiden käyttöön. Samoin MTK yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, että LULUCF -sektorin laskentasääntöjä erityisesti metsien osalta tulee vielä tarkastella ja kehittää. Samalla MTK muistuttaa myös maatalousmaan laskentasääntöjen päivityksen tarpeesta. Nykyisellään hiilensidonta rajoittuu vain pintamaahan eikä sadon määrää huomioida riittävästi.

MTK haluaa erityisesti korostaa, että mahdollisesti käytettävä metsien vertailutaso täytyy olla jatkossa kansallisesti määriteltävissä. MTK yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, että metsien vertailutason määrittämisessä pitäisi sallia uusien politiikkatoimien sisällyttäminen ja vertailutason määrittäminen tulisi tehdä läpinäkyvästi. MTK:n näkemyksen mukaan Suomi on asianmukaisesti korostanut, että kansallisesti asetettujen vertailutasojen tulisi olla johdonmukaisia kansallisten metsä- ja uusiutuvan energian politiikkojen kanssa. MTK huomauttaa, että näiltä osin komission esitys ei ole johdonmukainen. Esityksen mukaan hoidetun metsämaan kansallisesti määritettävän metsien viitetason (forest reference level) tulisi ehdotuksen mukaan pohjautua ny-

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

kyiseen metsien hoitoon ja käyttöintensiteettiin siten, kun se on dokumentoitu vuosille 1990–2009 metsän tyypeittäin ja ikäluokittain. Näin ollen esimerkiksi kansallisessa metsästrategiassa vuoden 2009 jälkeiselle ajalle asetetut metsien käytön tavoitteet eivät olisi ristikkäisten poliittisten tavoitteiden mukaan mahdollisia. Samoin kansallisesti laadittujen energiastrategioiden puunkäyttötavoitteilta katoaisi pohja. Metsänhoito ja metsäpolitiikka kuuluvat EU:ssa noudatettavan periaatteen mukaan kansalliseen päätösvaltaan. Kuten valtioneuvosto huomauttaa, on ehdotukseen mahdollisesti sisältyviä metsätalouden harjoittamista koskevia tavoitteita ja siihen liittyvää oikeusperustaa tarpeen arvioida erityisen tarkasti.

MTK nostaa esiin, että kasvihuonekaasupäästöjen osalta komission vaikutusarviossa esittämät luvut poikkeavat merkittävästi Luonnonvarakeskuksen tekemistä arvioista maankäyttöluokkien päästöjen ja nielujen kehittymisen suhteen. Suurimmat erot koskevat metsäkadon ja viljelysmaiden hoidon päästöjä. Komission arvion mukaan viljelysmaiden päästöt pienenevät nykytasolta 5 miljoonaa tonnia CO2 ekv. kohti 4,4 miljoonaa tonnia CO2 ekv. vuoteen 2030 mennessä. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan päästöt kasvavat samalla ajanjaksolla 5 miljoonasta tonnista CO2 ekv. 6 miljoonaan tonniin CO2 ekv. johtuen pääosin aiempina vuosina raivattujen turvepeltojen siirtymisestä metsäkatoluokasta viljelysmaiden luokkaan. Komission arvion mukaan metsäkadon päästöt pienenevät 5 miljoonasta tonnista CO2 ekv. 1,1 miljoonaan tonniin CO2 ekv. vuoteen 2030 mennessä. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan metsäkadon päästöt laskevat 3,5 miljoonasta tonnista CO2 ekv. 3 miljoonaan tonniin CO2 ekv. vuoteen 2030 mennessä. Lähtötasoon ja oletuksiin liittyvistä eroista johtuen komissio arvioi Suomen saavan enintään 1,3 % eli 4,5 miljoonaa tonnia CO2 ekv. hyödyn kaudella 2021–2030, joka on käytettävissä taakanjaon päästövähennystavoitteen saavuttamiseen. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan tätä joustomahdollisuutta ei nykytiedon valossa synny lainkaan vaan päinvastoin lisätoimenpiteitä tarvitaan, jotta LULUCF-sektorista ei tule päästövähennystaakkaa lisäävä tekijä. Keskeisenä epävarmuutena laskelmassa ovat hoidettuun metsämaahan liittyvät kriteerit ja tilinpitosäännöt.

MTK on tyytyväinen, että esityksessä puun energiakäytön hiilineutraalius säilyy ja näin vältetään puun energiakäytön päästöjen tuplalaskenta.

Jousto LULUCF:n ja taakanjakosektorin välillä

MTK:n mukaan komission esityksen lähtökohta, että LULUCF -sektorilta syntyviä yksiköitä voitaisiin käyttää rajoitetusti taakanjakosektorin tavoitteiden saavuttamiseen kaudella 2021–2030 on hyvä lähtökohta. MTK ei kuitenkaan ole komission esityksen kanssa samaa mieltä siltä osin, että metsämaan hoidosta syntyviä nieluyksiköitä ei esityksen mukaan voisi käyttää taakanjakosektorin tavoitteiden saavuttamiseksi. MTK:n mukaan metsien kasvihuonekaasujen inventaariotiedot, jotka perustuvat Suomessa valtakunnan metsien inventointiin (VMI) ovat ainakin Suomessa riittävän tarkat, jotta metsät voidaan sisällyttää EU:n ilmastokehykseen. MTK:n näkemyksen mukaan metsien inventointi on varsin hyvällä tasolla useimmissa EU-maissa. MTK huomauttaa lisäksi, että komission työn alla on EFICS-hanke, jolla nimenomaisesti luodaan Euroopan laajuista metsätietojärjestelmää.

Jousto on tällä hetkellä laskettu jäsenmaan maataloussektorin merkityksen perusteella ja suhteessa maatalouden päästöjen päästökaupan ulkopuolisessa sektorissa, mikä ei vastaa todellista hiilensidonnan potentiaalia.

MTK kannustaa valtioneuvostoa aktiivisiin toimiin sen suuntaisesti, että LULUCF -sektorin laskentasääntöjä saataisiin muutettua valtioneuvoston ja MTK:n esittämien näkökantojen mukaisesti ja, että myös metsistä syntyviä nieluyksiköitä voitaisiin käyttää rajoitetusti taakanjakosektorin velvoitteen saavuttamiseen kaudella 2021–2030. MTK:n mukaan tähän on edellytykset olemassa, koska komission esitykseen sisältyy mahdollisuus sisällyttää hoidettu metsämaa joustokeinoksi myöhemmässä vaiheessa, mikäli LULUCF-ehdotuksessa esitetyt kriteerit vertailutasoille asetetuista periaatteista täyttyvät. MTK:n näkemyksen mukaan komission esitystä voisikin huomattavasti yksinkertaistaa siten, että siinä huomioitaisiin se luonnontieteellinen tosiasia, että metsät säilyvät nieluna aina, jos niiden käyttö on pienempää kuin niiden kasvu. Voimakas metsien käytön rajoittaminen heikentää nielua pitkällä aikavälillä.

Helsingissä 14. päivänä lokakuuta 2016

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Liisa Pietola
Ympäristöjohtaja

Anssi Kainulainen
Asiantuntija